

7 septembrie, ora 16.30

Generozitate prin muzică

27 august - 24 septembrie 2023
festivalenescu.ro

Program

CONCERTELE DE LA ATENEU

Ateneul Român

EAST-WEST CHAMBER ORCHESTRA

ROSTISLAV KRIMER dirijor

BENJAMIN KRUTHOF violoncel, câștigătorul Concursului Internațional George Enescu 2022

Enescu Simfonia de cameră op. 33 (aranjament pentru coarde, lemne și percuție dedicat EWCO, de Andrei Pushkarev; premieră mondială a versiunii)

Molto moderato, un poco maestoso / Allegretto molto moderato / Adagio / Allegro molto moderato

Haydn Concertul nr. 1 în do major pentru violoncel și orchestră Hob. VIIb:1

Moderato / Adagio / Allegro molto

Pauză (15 minute)

Weinberg Simfonia de cameră nr. 1 op. 145

Allegro / Andante / Allegretto / Presto

Șostakovici/Stasevici Simfonia de cameră op. 110a

Largo / Allegro molto / Allegretto / Largo / Largo

George Enescu (1881-1955): Simfonia de cameră op.33 (aranjament)

Simfonia de Cameră este ultima lucrare scrisă de Enescu și a fost terminată în 1954. Recunoașterea valorii ei a venit rapid, atunci când dirijorul Constantin Silvestri a prezentat-o la primului Festival Enescu din 1958. Muzicologii o apreciază ca fiind rodul tardiv al unei preocupări întinse de-a lungul unei vieți și „ar putea fi socotită drept un testament muzical” (Valentin Timaru). Întreaga lucrare este concepută ca un întreg și are formă de sonată care se desfășoară pe 4 secțiuni:

Molto moderato, un poco maestoso întrupează o dublă expoziție în care sunt prezentate cele trei grupuri tematice precum și sintezele lor, cele din urmă fiind dezvoltate în mișcările ulterioare. *Allegretto molto moderato* combină trăsăturile unui scherzo cu cele ale Temei cu variațiuni, ultima pierzându-și cu totul parametrii clasici. *Adagio* unifică materialul prelucrat al mișcărilor precedente într-un arc melodic de largă respirație asemenea unei vaste melopei. *Allegro molto moderato* se derulează în două faze: prima, în care se continuă prefacerile tematice și a doua în care se recapitulează variat ideile din prima mișcare.

La o analiză amănunțită se poate trage concluzia că părțile sunt articulate printr-un material tematic unic. Întreaga atmosferă se află condiționată de ambianța timbrală a corpului sonor: 12 instrumente soliste (7 suflători, 4 coarde și pian) pe care compozitorul le folosește pentru a descrie o viziune personală, considerată de unii enescologi o meditație asupra condiției tragice a omenirii.

Joseph Haydn (1732-1809): Concertul în do major pentru violoncel, Hob VIIb/1

Lucrarea a fost compusă în jurul anilor 1761-1765 în semn de amiciție pentru Joseph Franz Weigl, pe atunci violoncelist principal în orchestra prințului Esterházy. Multă vreme concertul a fost considerat pierdut până în 1961 când muzicologul Oldřich Pulkert a descoperit o copie în Muzeul Național din Praga. Lucrarea este considerată drept una dintre cele mai realizate și importante capodopere clasice ale literaturii violoncelistice. Conturul temei principale a fost găsit într-un catalog de schițe din anul 1756 care a aparținut lui Haydn. S-a constatat astfel că acest opus timpuriu este contemporan cu Simfoniile 6, 7 și 8, precedând cu aproape 20 de ani cel de-al doilea concert pentru violoncel, în re major.

Lucrarea îl dezvăluie pe Haydn ca fiind deja un maestru deplin în stăpânirea scriiturii instrumentale. Toate cele trei mișcări sunt scrise în formă de sonată, spre deosebire de cel de-al doilea concert unde forma de rondo este folosită în mișcările a II-a și a III-a. Prima mișcare este dominată de o singură temă, ea însăși conținând mai multe motive pe care Haydn le dezvoltă separat.

Program

Spre sfârșit, conform tradiției, apare o cadență solistică. În partea lentă orchestrată fără suflători, solistul începe, dramatic, cu o notă lungă peste care cordele intonează tema lirică, preluată după aceea de către solist. Acest procedeu se repetă de mai multe. Finalul repetă același tip de intrare, pe o notă lungă, într-un registru foarte înalt, și aduce acel aer con spirito prin schimbări rapide datorate fragmentării și prelucrării temei pe motive scurte, un procedeu în care Haydn ajunge la desăvârșire.

Mieczysław Weinberg (1919-1996): Simfonia de Cameră nr. 1 op. 145

Mieczysław Weinberg a fost un compozitor și pianist sovietic născut în Polonia. După mutarea în U.R.S.S. a fost și este cunoscut ca Moisey Samuilovich Vaynberg (Weinberg). S-a născut la Varșovia, a trăit o vreme la Chișinău și la începutul WWII a fugit cu familia în URSS. L-a cunoscut pe Dmitri Șostakovici care a fost impresionat de talentul său și i-a devenit prieten apropiat. La îndemnul acestuia s-a mutat la Moscova. Creația lui Weinberg include peste 150 de opusuri. Simfoniile de cameră reprezintă cea mai extraordinară „recoltă” a ultimilor săi ani de creație. Ele reflectă inspirația sa din vremurile dramatice în care a trăit: de la luciditatea formală și expresia directă a celei dintâi până la caracterul elegiac al celei de a treia, toate avându-și sursele în cvartetele de coarde compuse în umbra celui de-al Doilea Război Mondial. Simfoniile sale de cameră au o istorie fascinantă. Primele două au fost lansate în 1986 și 1987, pentru care Weinberg a primit Premiul de Stat în 1990. De fapt, cele două simfonii de cameră s-au bazat pe al doilea și al treilea cvartet de coarde pe care le-a scris în anii 1940. Simfonia op.145 este alcătuită din patru mișcări: *Allegro în Sol/Andante – Allegro în si/Allegretto în Do/Presto în Sol* – tonalități în lanț clasic – și are o durată de cca. 27 minute. Primele trei simfonii de cameră nu sunt transcripții directe ale cvartetelor de coarde – în cazul nostru nr. 2 op.3 – pentru că Weinberg a adăugat mișcări, a schimbat ordinea celor existente, iar pe unele le-a rescris. Per total, ele au o consistență și o intensitate remarcabile însoțite de o anumită tristețe, momentele sumbre și violente risipindu-se pentru a lăsa locul unor țesături goale foarte expuse. Multe dintre mișcări se sting astfel, acesta fiind un indiciu al izolării pe care Weinberg a simțit-o, deoarece în ultimul deceniu al vieții sale s-a retras din viața publică. Originalul, Op. 3, a fost scris tocmai când Weinberg începea să studieze la Conservatorul din Minsk. Manuscrisul prezintă mai multe straturi de scriitură, corecturi inserate, chiar hârtie albă lipită peste anumite secțiuni pentru a fi omise. El a revizuit lucrarea în 1986, actualizând în consecință numărul opusului la Op. 3/145. Revizuirile arată modificări suplimentare ale textului din prima mișcare, eliminând mai multe elemente cromatice în secțiunile dezvoltătoare pentru a sublinia mai ales aura tonală. Structura tematică din a doua mișcare este modificată prin introducerea unei mișcări cu totul noi, iar *Allegretto* formează o legătură discretă cu finalul foarte energic.

Dmitri Șostakovici (1906-1975): Simfonia de cameră op. 110a (ar. Abram Stasevich)

Simfonia de cameră op 110 este o transcriere pentru orchestră de coarde (în versiunea lui Abram Stasevich cu adaos de timpane, cunoscută și sub notarea 110b sau *Sinfonietta*) a Cvartetului pentru coarde nr. 8 op. 110 în do minor pe care Șostakovici l-a scris doar în trei zile, în anul 1960. Cvartetul este extrem de compact și concentrat, articulat pe cinci mișcări și durează doar 20 de minute. Materialul tematic este dominat de stilema DSCH, semnătura „muzicală” a autorului, pe care o recunoaștem în tema lentă și foarte tristă a Concertului nr. 1 pentru violoncel, în Simfonia a X-a, a XV-a, ș.a. Motivul apare în fiecare parte a cvartetului și este constituit pe baza temei foarte rapide a celei de a treia mișcări. Lucrarea este plină de citări și referințe extrase din alte lucrări: în prima parte este folosit material din Simfoniile I și V, în cea de a doua este adusă tema ebraică din celebrul Trio nr. 2, cea de a treia amintește de concertul pentru violoncel, iar cea de a patra citează cântecul revoluționar Chinuit de sclavia grea și de o arie din opera sa Lady Macbeth din ținutul Mtsensk: „Serioja, dragostea mea”.

Program

Alt motiv din aceeași operă este folosit în partea a V-a. Cvartetul a fost dedicat „victimelor fascismului și războiului”, dar se spune că aceasta a fost cumva impusă de autoritățile sovietice. Rudolf Barshai l-a transcris pentru orchestră de coarde (op. 110a), Boris Gitlburg l-a adaptat pentru pian solo, iar alte prelucrări includ pe Lucas Drew – *Sinfonia pentru orchestră de coarde* și Abram Stasevich (1907-1974), un dirijor și arrangeur foarte cunoscut în epocă.

Corina Bura

Orchestra

East-West Chamber Orchestra (EWCO)

reunește interpreți remarcabili și câștigători ai celor mai prestigioase concursuri din întreaga lume (Ceaikovski, ARD, Regina Elisabeta, Long-Thibaud, Paganini), concertmaestri (care concertează pe instrumente rare, printre care Stradivari, Guarneri-del-Gesu, Guadagnini și Goffriller) și dirijori ai unor orchestre renumite.

Cu reședința în orașul lui Beethoven – Bonn din Germania, ansamblul a fost fondată de Rostislav Krimer în 2015 și a fost timp de mai bine de 5 ani

orchestra în rezidență a Festivalului Internațional de Muzică Yuri Bashmet. Din 2023, EWCO a fost numită orchestra în rezidență a Festivalului East-West din Germania. Orchestra se vede pe sine ca un ambasador al colaborării transnaționale, al Păcii și al interacțiunii culturale în Europa și în afara ei.

Din componența East-West Chamber Orchestra fac parte instrumentiști remarcabili din Germania, Italia, Franța, Republica Cehă, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România, Spania, Croația, Marea Britanie, SUA, precum și din Armenia, Belarus, Georgia, Ucraina, Rusia, Moldova, Israel, Japonia, China, Turcia, Australia și multe altele, cu scopul de a consolida legăturile și cooperările culturale dintre Europa de Est și de Vest, precum și din întreaga lume.

EWCO participă în mod regulat la evenimente caritabile pentru copii, strângând fonduri pentru echipamente medicale în spitale și colaborând îndeaproape cu UNICEF. A fost prima orchestră din istorie care a fost condusă de Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, care a recunoscut activitatea orchestrei în calitate de Ambasador al Păcii.

Printre susținătorii orchestrei se numără nume mari precum Sofia Gubaidulina, Evgeny Kissin, Erkki-Sven Tüür, Julian Rachlin, John Axelrod, Mihai Constantinescu și alții.

Totodată, este un promotor activ al muzicii contemporane și al noului repertoriu. Recent, lansarea celor 4 Simfonii de cameră de M. Weinberg la Naxos a adunat critici pozitive din întreaga lume și a fost nominalizată, printre altele, la International Classical Music Awards și Opus Classic. EWCO a interpretat, de asemenea, piese ale unor compozitori renumiți în premieră mondială. Concertele lor au fost difuzate de Medici TV, precum și de numeroase canale de televiziune și radio din întreaga lume.

Orchestra a colaborat cu soliști reputați, precum Paul Badura-Skoda, Fazil Say, David Geringas, Julian Rachlin, Yuri Bashmet, Dmitry Sitkovetsky, Sergey Krylov, Alexander Knyazev, Ksenija Sidorova, Vivian Hagner și Leticia Moreno. În 2021 EWCO a debutat cu succes la Festivalul George Enescu, ceea ce a dus la reinvitarea sa în 2023.

De asemenea, sunt experți în crearea de noi proiecte inovatoare de excepție, precum *The Classical Night in Underground*, când o stație de metrou se transformă într-o adevărată sală de concerte cu scenă, lumini, lasere și proiecții.

Descris de legendarul Paul Badura-Skoda drept „unul dintre cei mai buni pianiști ai timpului nostru”, pianistul și dirijorul **Rostislav Krimer** a fost primul după Jörg Demus și ultimul partener de duo al acestui uimitor expert vienez în muzică clasică, susținând împreună timp de peste un deceniu recitaluri și concerte, inclusiv înregistrarea dublului concert KV 365 de Mozart.

Rostislav Krimer a colaborat cu Krzysztof Penderecki, Gidon Kremer, Maxim Vengerov, Fazil Say, Julian Rachlin și a concertat ca solist cu

©Alex Damian

Orchestra Filarmonică Regală, Orchestra de Cameră Mahler, Kremerata Baltica și Moscow Soloists. Fiind un promotor activ al muzicii contemporane, a dirijat numeroase lucrări în primă audiție, inclusiv o piesă nou descoperită de Dmitri Șostakovici în prezența văduvei compozitorului, Irina Antonovna Șostakovici și Cvintetul cu pian de Bruno Mantovani *Blue Girl with Red Wagon*.

Născut în Belarus și stabilit în Bonn, Krimer a studiat la Academia Sibelius din Helsinki, Hochschule für Musik din Köln și Royal Academy din Londra, fiind totodată îndrumat de Paavo și Neeme Järvi.

Timp de mai bine de 15 ani a colaborat cu Yuri Bashmet în zeci de concerte orchestrale și proiecte de muzică de cameră, cum ar fi o premieră mondială a Concertului pentru vioară, pian și orchestră dedicat lui Yuri Bashmet și Rostislav Krimer de compozitorul Valery Voronov. De asemenea, Krimer a fondat și a devenit directorul artistic al Festivalului Internațional de Muzică Yuri Bashmet, care, timp de 15 ani, a găzduit anual cei mai renumiți artiști ai vremurilor noastre.

În 2015 a fondat Orchestra de Cameră-pentru-Pace Est-Vest (EWCO), care este formată din cei mai buni artiști (din diverse țări) – laureați ai celor mai prestigioase concursuri, precum și concert-maeștri și dirijori ai unor orchestre renumite.

Din 2018, Rostislav Krimer este numit Prieten al UNICEF și a primit titlul onorific de Ambasador Stelar al celei de-a doua ediții a Jocurilor Europene. În 2020, a fost ales și a devenit asociat al Academiei Regale de Muzică din Londra.

În 2023, Rostislav Krimer a fondat și a devenit directorul artistic al Festivalului East-West din Germania, unde EWCO este ansamblu în rezidență și va concerta alături de cei mai buni muzicieni din toate generațiile din Europa de Est și de Vest. În stagiunea 2023/2024 va avea, de asemenea, plăcerea de a interpreta în premieră mondială lucrarea scrisă pentru el și EWCO de compozitorul Erkki-Sven Tüür.

Solist

Câștigător al Concursului Internațional „George Enescu” (2022), interpretarea premiată a lui **Benjamin Kruithof** a Concertului pentru violoncel de Dvořák a fost apreciată ca fiind „nobilă, cantabilă, frumoasă” (Bachtrack).

În 2020, Benjamin a fost răsplătit cu Premiul I, Premiul Publicului și Premiul pentru cea mai bună interpretare a compoziției impuse la „Cello Biennale Competition” din Amsterdam. De asemenea, a obținut premii la concursuri precum Pablo Casals Award din Spania (Premiul special), Gabrielli Competition din Berlin (Premiul al II-lea), Anne and Françoise Groben Grand Prix din Luxemburg (Premiul I și Premiul publicului), Flame Competition din Paris (Premiul I și premiul special), Leopold Bellan International Competition din Paris (Premiul I și Premiul publicului), precum și International Knopf Competition din Düsseldorf.

În calitate de solist, printre cele mai importante proiecte recente și viitoare includ concerte cu Orchestra Filarmonicii din Luxemburg, Orchestra Filarmonicii George Enescu, Orchestra de Cameră din Luxemburg, Filarmonica Germaniei de Nord-Vest Herford, Orchestra Simfonică din Liechtenstein și Orchestra de Cameră Est-Vest la Festivalul Enescu.

A susținut recitaluri la Concertgebouw Amsterdam, Gasteig din München, Kings Place din Londra și Salle Cortot din Paris. În formule camerale, Benjamin a participat la diverse academii de muzică de cameră, cum ar fi Academia Seiji Ozawa (2021, 2022), iar în vara anului 2023 a concertat la Mecklenburg-Vorpommern, Grachtenfestival Amsterdam și Krzyzowa Music. În februarie 2020 a înregistrat primul său disc „Russian Mood” cu Orchestra Filarmonică a Germaniei de Nord-Vest Herford pentru casa de discuri Ars Production. Pentru această înregistrare a fost nominalizat la 4 categorii ale premiilor OPUS KLASSIK 2022.

Benjamin Kruithof s-a născut în Luxemburg într-o familie de muzicieni și a început să cânte la violoncel la vârsta de 5 ani la Conservatoire du Nord cu Raju Vidali. În ultimii ani, Benjamin a studiat cu profesori precum Mirel Iancovici (Conservatorul din Maastricht) și Maria Kliegel (HfMT Köln). A studiat la Academia Internațională de Muzică din Liechtenstein, iar din 2017, Benjamin este student la Universitatea de Arte din Berlin, la clasa profesorului Jens-Peter Maintz.

În prezent, Benjamin cântă la un instrument valoros din secolul al XVIII-lea, realizat de lutierul italian G.B. Guadagnini, care este împrumutat de la Universitatea de Arte din Berlin. În plus, el cântă și la un violoncel Testore, pus la dispoziție de „Deutsche Stiftung Musikleben”.

©kaupo kikkas